

Lakialoite LA 47/2021 vp

Sari Essayah kd ym.

Lakialoite laiksi työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Työttömyysetuuden suojaosaa ehdotetaan korotettavaksi pysyvästi 500 euroon kuukauden sovittelujakson aikana ja 465 euroon neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovittelujakson aikana. Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2022 alkaen.

PERUSTELUT

Suomen työttömyysaste on korkea, ja erityisesti matalapalkka-aloja vaivaa työvoimapula. Työmarkkinoilla on laajan tukiviidakon luomia kannustinloukkuja, jotka tekevät työttömän hakeutumisesta osa-aikaiseen, matalapalkkaiseen työhön usein kannattamatonta. Työn vastaanottamisesta on tehtävä kannattavampaa. Työttömyysetuuden suojaosan korottaminen on yksi keino joustavoittaa työttömien mahdollisuuksia vastaanottaa töitä. Samalla se on ensimmäinen askel kohti Saksan mallin mukaisten minitöiden käyttöönottoa Suomessa.

Työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n mukaan työttömyysetuuden suojaosa on 300 euroa kuukauden sovittelujakson aikana sekä käytettäessä 4 §:n 2 momentin mukaista laskennallista tuloa ja 279 euroa neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovittelujakson aikana. Suojaosaa ehdotetaan korotettavaksi 500 euroon kuukauden sovittelujakson aikana sekä käytettäessä 4 §:n 2 momentin mukaista laskennallista tuloa ja 465 euroon neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovittelujakson aikana. Koronapandemian aikana työttömyysetuuden suojaosaa on korotettu väliaikaisesti aloitteen ehdotusta vastaavalla tavalla (Laki väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-pandemian vuoksi). Hallituksen esityksessä (HE 120/2021 vp) todetaan, ettei väliaikaisen korotuksen vaikutuksia ole näin lyhyellä aikavälillä ehditty arvioida luotettavasti. Lisäksi työmarkkinatilanne on pandemian vuoksi ollut poikkeuksellinen. Kuitenkin on selvää, että nykyisessä tilanteessa kaikki toimet pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi ja työttömien työllistymiskynnyksen madaltamiseksi on otettava käyttöön.

Ehdotettu muutos kannustaa aktiivisuuteen silloinkin, kun kokoaikaista työtä ei ole tarjolla. Työttömyysetuuden korotettu suojaosa mahdollistaa työttömille tulotason parantamisen työtä tekevässä ja toisaalta antaa mahdollisuuden pitää yllä työelämäkontaktia ja osaamista kokoaikaista työtä etsiessä. Osa-aikainen työ auttaa työtöntä saamaan jalkaa oven väliin työmarkkinoille, mikä lisää tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksia. Työttömyysjakson aikana työskentelevät työl-

Lakialoite LA 47/2021 vp

listyvät todennäköisemmin kokoaikaisesti kuin yhtä kauan kokonaan työttömänä olleet (Kyyrä, Matikka ja Pesola 2018; Työttömyysturvan suojaosa ja työttömyyden aikainen työskentely. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 45/2018.). Pienikin mahdollisuus tehdä työtä työttömyyden aikana madaltaa työelämään lähtemisen kynnystä ja ehkäisee syrjäytymistä. Samalla ehdotettu muutos tuo työttömät nykyistä paremmin potentiaalisiksi työvoimaksi osakaisiin töihin aloilla, jotka kärsivät työvoimapulasta.

Eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan työttömyysetuuden suojaosan nosto 500 euroon vuonna 2022 lisäisi työttömyysturvamenoa 65 miljoonaa euroa, mutta vastaavasti vähentäisi asumistuen ja toimeentulotuen kuluja yhteensä 8 miljoonalla eurolla, jolloin kustannukseksi jäisi 57 miljoonaa euroa. Lisäksi uudistus kasvattaisi laskelman mukaan kuntien verotuottoja 18 miljoonalla eurolla. Positiiviset dynaamiset vaikutukset näkyvät työllisyydessä ja työmarkkinoilla sekä ihmisten lisääntyneenä hyvinvointina. Vertailukohtana kustannuksia arvioitaessa voitaneen pitää myös hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 120/2021 vp), jossa todetaan työttömyysetuuden sovittelun suojaosan väliaikaisen korottamisen kahden kuukauden ajaksi lisäävän työttömyysturvamenoa noin 12,9 miljoonalla eurolla. Ansioturvan osuus tästä on 7,5 miljoonaa euroa, ja perusturvan osuus 5,4 miljoonaa euroa. Kulut jakautuvat valtion, työllisyysrahaston, kuntien sekä työttömyyskassojen välillä suurimman vastuun ollessa valtiolla. Tätä soveltaen työttömyysetuuden suojaosan muuttamisen kustannukset ehdotetulla tavalla voisivat vuositasolla olla noin 77 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1049/2013, seuraavasti:

Lakialoite LA 47/2021 vp

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Etuuden määrä

Suojaosan määrä on:

- 1) 500 euroa kuukauden sovittelujakson aikana;
 - 2) 500 euroa käytettäessä 4 §:n 2 momentin mukaista laskennallista tuloa;
 - 3) 465 euroa neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovittelujakson aikana.
-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Helsingissä 28.10.2021

Sari Essayah kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Antero Laukkanen kd